

Bárdos István

Akit tenyerén hord a Jóisten

A 80 éves Lábik János festőművész köszöntése

Szerencsés sorsúak azok az emberek, akik napi munkájukban (vagy amellett) értelmes tevékenységben meg tudják találni azt az eszközt, amellyel kiteljesítik önmagukat. Az igazán szerencsések közé tartoznak azok, akik oly módon teszik mindezt, hogy egyidejűleg másokat is gazdagítanak.

Tanulmányait Esztergomban kezdte, majd Párkányban fejezte be a helyi szakiskolában. A JEDNOTA (Népi Fogyasztási Szövetkezet) festődekoratőre 1957-től 1992-ben történt nyugállományba vonulásáig. Élete szorosan összeforrott a természettel, a tájjal, a folyókkal, a gyors sodrású patakokkal. A vizeket járó halász nagyapja és a festői vénával megáldott édesapja, Lábik Gyula, társaságában kora gyermekkorától ismerkedett a Duna, a Garam és az Ipoly mente színeiben, hangulatokban, ízekben és illatokban gazdag világával. Megtanulta, miként ragadható meg az örökké változó természetben a pillanat, amelyben testet ölt annak időtlensége és állandósága.

Azok közé tartozik, akik nem az akadémiák mestereitől tanulták a művészetet. Ő kezdettől a maga útját járja, a maga választotta közösségekben csiszolódva, önmagából építkezve jutott el a személyiségében rejlő lehetőségek kiteljesítéséig. Sokan amatőrnek, mások autodidaktának nevezik őt. Emlékezve az 1930-as évek hazai őstehetségeire, szerencsésebb, ha Lábik János helyét az ő soraikban tartjuk számon.

Első, 1954-ben történt pilseni bemutatkozását követően, közel két évtizedig, minden energiáját a család egzisztenciájának megteremtése kötötte le. Abban, hogy 1969-ben visszatért a festéshez, az aktív alkotó munkához, a család biztatása mellett bizonytalanság volt azoknak a friss szellemi áramlatoknak, társadalmi mozgalmaknak is, amelyek akkoriban tették átjárhatóbbá az országhatárokat. Az 1970-es években végigjárja Románia, a Szovjetunió, Jugoszlávia, Németország, Ausztria, Magyarország nagy képtárait.

Tagja lesz az esztergomi és az érsekújvári képzőművész köröknek, aktív résztvevője cseh-szlovákiai majd a csehországi és szlovákiai, valamint a magyarországi művésztelepeknek, alkotótelepeknek. Elsajátítja az olaj-, az akril-, a pasztell-, a szén- és az akvarelltechnikát, valamint különböző képzőművészeti műfajok mesterfogásait.

Olyan művészegyenlőségek között formálódott gondolkodása, művészetszemlélete, mint a dömösi Vertel József bélyegtervező grafikusművész, Novák

Lajos Munkácsy-díjas festőművész, az esztergomi Kaposi Endre képzőművész, Kollár György festőművész, Végvári I. János festőművész.

Gyermekkori élményei, természetszeretete, ragaszkodása a szülőföldhöz, meghatározó szerepet játszik témaválasztásában. A korszak tájképfestészetéről folytatott nagy vitáiban ő azoknak az oldalán állt, akik azt vallották, hogy annak a XX. és XXI. században is létjogosultsága van. Témaválasztása során – ha tett is kitérőket – mindig visszatért a Dunához és az Ipoly mentéhez, a Dél-Garamvölgyhöz, a Nyitra folyó vidékéhez. E tájról kalandozott a Tisza menti Mártélyra, a Balatonra, olykor messzi tengerek partjára, s időnként a zordon hegyormok közé. Vértel plein air festőként mindig gondoskodott arról, hogy a képkalkotás eszközei kéznél legyenek. Festőállványáról olyan képek kerültek le, amelyek segítségével szépként, fenségesként vagy éppen líraian kedvesként élhetjük meg mindazt, ami az ismert vagy ismeretlen környezetből figyelmünkre érdemes.

Újabbban a táj mellett megjelennek lapjain, vásznain az elvontabb festőiséget felmutató kompozíciók is. Képeit lágy tónusok, a szelíd vonalvezetés, merész ecsetkezelés, gazdag kolorit, dinamikus vonalvezetés jellemzi.

Találóak és igazak Kocsis Ernőnek, a festő 70. születésnapjára megfogalmazott gondolatai: „Lábik egész életén át verseket ír képfőnyelvényekben a szülőföldjéről. Ezek csendes vallomások, provokáló témák vagy technikák nélkül. Vallomások, amelyek a szemünk és lelkünk örömeire lettek megfestve. Lábik képeiben itthon érzi magát az ember. Nemcsak itthon a saját lakásában, hanem ott, ahol megszületett, otthon, szülői földjén.”

A tájképfestés mellett sikert aratott színpadi díszleteivel, mesekönyv-illusztrációival. Művészetszervezői tevékenysége is meghatározó szerepet játszik a Duna jobb és bal partján alkotó képzőművészek együttműködésében, az együttműködés intézményi háttérének megteremtésében. Az 1980-as években az amatőr képzőművészeti mozgalom elismert személyiségeként múlhatatlan érdemeket szerzett a párkányi képzőművész kör megszervezésében és 2006-ig történt működtetésében. Fontos szerepe volt a Városi Művelődési Központ Pincegalériája, majd a jogutód, az 1993-tól önálló épületbe költöző Párkány Városi Galéria gyűjteményének létrehozásában, és az azt eltető művészeti közélet megteremtésében.

Művei a világnak majdnem minden táján fellelhetők. Szlovákián, Csehországon és Magyarországon kívül, vannak képei Izrael, az Egyesült Államok, Románia, Olaszország, Ausztrália, Ausztria, Németország, Jugoszlávia utódállamainak köz- és magángyűjteményeiben és galériáiban.

Alkotásai bejárták úgyszólván egész Európa kiállítótermeit. Sok egyéni és csoportos kiállításon szerepeltek, s nyertek díjakat. Nem véletlenül, hiszen mindenki osztja az oroszlanói kiállítás méltatójának gondolatait: „Festményeiről ránk köszönnek a Duna, a Garam, az Ipoly, a Tátra hegyei és erdői. Minden képén ott csillog az élet forrása, a mindeneket megtisztító, megújító éltető víz, még ha egy csillogó tócsában jeleníti is meg a festő.

A vizek tükrében sokszorozódik meg a táj, benne tükröződik a fény, s miként a Teremtő szétosztja magát, beragyogva az egész képet. A víz tart tükröt az égnek, egyesítve Mennyet és Földet. A vizek felett átívelő hidak, mintegy kapcsolatot teremtenek két part között, összekötve embereket és országokat.” (Trubica Ágnes: Lábik János szlovákiai magyar festőművész kiállítása Oroszlányban.= Kéthetes 1996. 08. 30. IV. évf. 14. sz. Oroszlányi Független közéleti lap.)

Megjelent: Dr. Bárdos István: Lábik János élete és munkássága. Esztergom: Spori Print Vincze Nyomda, 2013. 3–4.

Lábik János: Zivatar előtt
(Forrás: Dr. Bárdos István: Lábik János élete és munkássága. Esztergom: Spori Print Vincze Nyomda, 2013. 37.)

Horváth Ödön

Tercinák Teremtőnkhez

Árnyékos dombtetőn keresztül visz utam.
Lassan már fáradok az igazat megvallva.
Gyönyörű fák alatt eszembe jutsz Uram.

E békességben itt, imámat nem zavarja
semmi. Fohászkodom. Eszembe jut a múlt
halvány emléklánca, képek, valaki hangja,

de az élénk színek legtöbbje kifakult,
a kimondott szavak értelme is ködös lett.
Mégis jó, átélem, mennyi minden lapult

a lelkem mélyén, most hogy élvezem a csendet,
a fény cikázását a lombsátoron át.
Ebben a percben még mit kívánhatnék többet?

Ezt az áldott helyet, a látványok sorát
úgy élem meg, mintha gyors ajándékok lenne
számomra: ott még tűz ragyog a koronák

csúcán, de itt alul már beolvad az estbe,
a homály ölébe, s kibomlik, mint szelíd
derengés, misztikus szürkeség. Elmerengve

érzékelem a nedv bizarr szépségeit:
a moszatot a fák kérgén, a bokrok alján
a hófehér gombát, tört gallyak sebeit.

Október kincseit. Boldog érzés szakad rám.
Hallom, ma minden lény dicséri szent neved,
a levélszőnyegen futó pók, egy kőpadkán

mászó csiga, legyek a páfrányok felett.
Mennyi élet nyüzsög, pedig már elmúlás van!
Csak könnyű borzongás idézi a telet,

csak a szívben belül feltörő furcsa vággyal
odázható el a halál előtti perc
félelme, a légyott a sejtett igazsággal,

hogyan semmi sem örök. Egyedül Te pihensz
felhőid mögött nagy nyugalommal szemlélve,
hogyan simul minden a színlelt semmihez,

hisz ha új tavaszod jön s az ég kegyessége
záporral öblíti át a tájat, s napod
felragyog, a páros lét nemzőképessége

határtalan, csak hogy óvja a holnapot.
Biztosított legyen a közösen hitt álom,
hogy nincsen megszűnés, csak ha Te akarod,

de Te kiszabadítsz a bénító magányból.